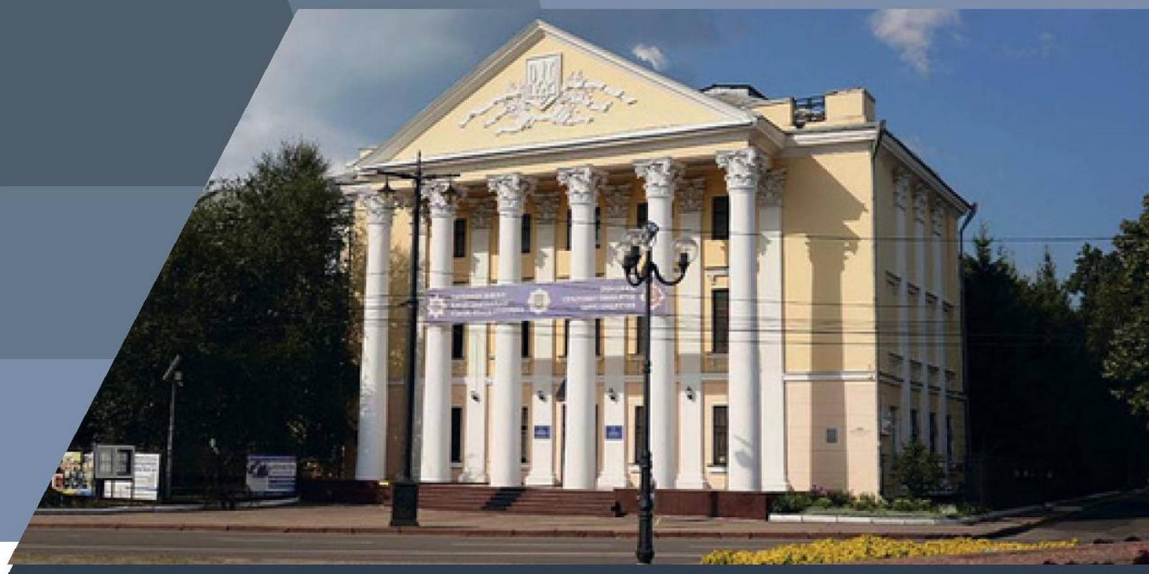

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДИСКУСІЙНОЇ
ПЛАТФОРМИ

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

22 листопада 2024

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-дискусійної платформи

**ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ,
яка приурочена до Міжнародного дня толерантності**

22 листопада 2024 року

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Донецького державного університету внутрішніх справ,
протокол № 4 від 27.11.2024 року

Редакційна колегія:

– голова редакційної колегії – професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, докторка філософських наук, професорка Тетяна Кононенко;

членкіні редакційної колегії:

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Тетяна Огаренко;

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Оксана Черноус.

Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії : матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, Кропивницький, Донецький державний університет внутрішніх справ, 22 листопада 2024 року. Кропивницький : ДонДУВС, 2024. 202 с.

Збірник містить тези доповідей Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії», що відбулася 22 листопада 2024 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький).

Матеріали доповідей подаються в авторській редакції, відповідальність за дотримання норм академічної доброчесності несуть автори доповідей.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	8
ПЛАТФОРМА 1.	
ЛЮДИНА ЯК НАЙВИЩА ЦІННІСТЬ. ПРАВА І СВОБОДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	10
Аксьонова В. Метафізика українського націогенезу як онтологічне та аксіологічне підґрунтя формування професійної культури майбутніх працівників Національної поліції України в умовах воєнної агресії та поствоєнний час	10
Бак М. Норми міжнародного гуманітарного права та їх дотримання в сучасній війні	12
Березовенко Л., Гривцова В. Вплив гендерних стереотипів на кар'єрний розвиток жінок у секторі безпеки і захисту	14
Богомазова С. Теоретико-правові засади забезпечення гендерної рівності в Національному університеті цивільного захисту України	16
Видрич К. Гендерні виклики суспільству в умовах війни	18
Галенко Ю., Шарамок К. Zero Tolerance Policy in the United States: Pros and Cons	21
Доній Н. Випробування толерантністю: розмірковування в українських реаліях	24
Іванцов В. Інструменти правового захисту постраждалих від гендерного насильства: аналіз міжнародного законодавства та його застосування в Україні	26
Іванцов В., Бахмат В. Захист прав людини в умовах війни: роль держави в збереженні найвищих цінностей	28
Ковальова О. Міжнародні стандарти захисту прав людини у кримінальному процесі в умовах збройного конфлікту	30
Козаченко Р. Толерантність і соціальні зрушення в умовах війни: адаптація або руйнування?	32
Кононенко Т. Проблемні питання дидактики гендеру	34
Наджафлі Е. До питання щодо розуміння поняття «дигіталізація виконавчої влади»	36
Ніколенко К. Особливості зміни особистості людини під час війни: філософсько-психоаналітичний аспект (за Еріхом Фроммом)	38
Пекарська Є. Роль критичного мислення у формуванні толерантності в умовах інформаційної війни	39
Поповська А. Сучасні тенденції розвитку гендерної політики в Україні	41
Скляр А. Гендерні стереотипи як корінь проблеми: соціальні та культурні аспекти	43
Токар М. Толерантність у «просторі насилля / ненасилля»	45
Шаповалова А. Гуманітарна відповідь на гендерну дискримінацію в умовах російської воєнної агресії	47
Шило І. Межі толерантності: до постановки проблеми	49

В останні роки інтеграція гендерної рівності у сфері безпеки та оборони стає пріоритетним завданням багатьох країн. Вивчення успішних міжнародних практик допомагає визначити ефективні підходи, які можуть бути застосовані в контексті України. Серед ключових компонентів успіху – послідовне впровадження політики рівності, удосконалення освітніх програм, а також створення сприятливого робочого середовища, вільного від дискримінації. Інтеграція гендерної рівності в збройні сили є складним, але надзвичайно важливим завданням для України.

Література:

1. Гринчук О., Ханецька Т. Вплив гендерних стереотипів на кар'єрний розвиток молоді. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2024. № 1 (108). С. 41–51.

2. Емірію'ясова С. Про необхідність руйнування стереотипів: гендерний аспект. *Вісник Запорізького національного університету*. 2009. № 2. С. 21–24.

3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

Софія Богомазова
Національний університет цивільного захисту України

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Впровадження гендерної політики в Україні здійснюється згідно з основними, визначеними принципами та стандартами Європейського Союзу. Одним із важливих напрямків політики рівних прав та можливостей жінок і чоловіків є залучення представниць жіночої статі сектору безпеки і оборони України до інтеграції гендерних аспектів у навчальні програми закладів вищої освіти. Включення гендерної тематики в освітній процес сприяє створенню гендерно чутливого середовища у військовій, безпековій та правоохоронній сферах, що позитивно впливає на сталий розвиток України та забезпечує збалансованість під час ухвалення державних рішень [3].

Знання сутності та історії формування таких понять, як «гендер», «гендерна рівність», «гендерна дискримінація» та «гендерна інтеграція», дозволяє продемонструвати їх тісний зв'язок із прогресивними тенденціями сучасного розвитку суспільства. Це відображає якісно новий етап суспільного розвитку, який почався зі зникненням біполярного світового порядку і визначає необхідність ширшого залучення різних соціальних груп до процесу прийняття рішень. Уявлення про роль чоловіка і жінки в суспільстві формується через соціалізацію під впливом сім'ї, школи, медіа, соціального середовища, а також політичних, громадських і державних структур. Нині актуальним є розвиток позитивного ставлення до жінок-лідерок, які значно впливають на формування суспільної свідомості [1].

Погляди на соціальну роль чоловіків і жінок у суспільстві формуються в процесі соціалізації особистості під впливом сім'ї, школи, засобів масової інформації, навколишнього середовища, а також політичних, громадських та державних складових суспільства. Сьогодні важливо розвивати гендерно-чутливе, позитивне ставлення до жінок-лідерок, які значно впливають на формування суспільної свідомості.

Нині питання гендерної рівності в законодавчих і нормативно-правових актах України впроваджуються через низку державних програм, концепцій і стратегій. Одним із ключових нормативно-правових документів щодо реалізації Закону України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків» є затверджений та впроваджений Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року. Цей план підкреслює, що гендерна інтеграція та підходи створюють умови для більш активного залучення жінок до миротворчих процесів та протидії сексуальному насильству в умовах конфлікту [2].

Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) забезпечує впровадження теоретико-правових засад щодо гендерної рівності та протидії дискримінації за ознакою статі згідно з основними документами та нормами Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок.

Забезпечення принципів гендерної рівності, а також формування гендерної компетентності серед працівників і здобувачів вищої освіти в Національному університеті цивільного захисту України здійснюється відповідно до ключових нормативно-правових і розпорядчих документів ДСНС у сфері гендерної політики, основними з яких є:

- Наказ ДСНС від 17.05.2022 № 255 «Про затвердження Положення про запобігання, попередження та боротьбу з переслідуванням, сексуальними домаганнями, дискримінацією в системі ДСНС України»;

- Інформаційна пам'ятка щодо гендерно чутливого толерантного спілкування в системі ДСНС України;

- Інформаційна пам'ятка щодо протидії та недопущення випадків домашнього насильства персоналом ДСНС України;

- Інформаційна пам'ятка щодо взаємодії з особами, постраждалими від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом/під час війни для персоналу ДСНС України;

- План заходів ДСНС України з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року та моніторинг його виконання.

Крім того, до посадових обов'язків керівників структурних підрозділів університету додано пункти, що забезпечують дотримання політики рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків. У кожному підрозділі призначено відповідальну особу за впровадження гендерної складової та запобігання проявам дискримінації за статевою ознакою, сексуальних домагань і зловживання владою. Також запроваджено Методичні рекомендації щодо інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців сектору безпеки й оборони України у навчальних закладах цивільного захисту [4].

Таким чином, на прикладі реалізації гендерної політики в Національному університеті цивільного захисту України можна спостерігати впровадження гендерної складової в усі напрямки діяльності. Гендерно чутливий підхід стає важливим інструментом не тільки для вирішення гендерних проблем, але й для врегулювання міжособистісних відносин та покращення роботи фахівців ризиконебезпечних професій [2].

Література:

1. Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. Забезпечення гендерної рівності в системі МВС та інших центральних органів виконавчої влади : лекція. Київ : НАВС, 2020. 31 с.
2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e>
3. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів в систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України. URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/2_viddiluvvr/01_metodichni_rekomendaciy_z_integraciyi_gendernih_pidhodiv_v_sistemu_pidgotovki_fahivciv_dlya_sektoru_be_zpeki_i_oboroni_ukrayini.pdf
4. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. URL: <http://a-z-gender.net/ua/>

Каміла Видрич
Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник – Вікторія Зінченко

ГЕНДЕРНІ ВИКЛИКИ СУСПІЛЬСТВУ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах війни суспільство є більш вразливим, тому стикається з великою кількістю суперечностей і проблем. На тлі цього загострюється питання гендерної рівності між громадянами України. Причиною стає низка подій та ситуацій, що безпосередньо впливають на свідомість і світосприйняття людей. Під час війни зміни вже не просто стосуються всього населення, а певним чином розмежовують його, перш за все за ознакою статі. Це і ухвалені законопроекти, і редаговані закони, через які різко вносяться вагомі зміни у життя українців.

Дискримінація за ознакою статі найчастіше обумовлюється соціальними й економічними причинами. Їх усунення вимагає конкретних дій від держави та суспільства. Сьогодні державно-правовий механізм забезпечення і контролю рівних прав і свобод чоловіків і жінок складається з кількох аспектів, основою для яких є Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» [1]. Вона проголошує основні вимоги до країн-учасниць: перша – включення принципу рівноправності чоловіків і жінок до законодавства, друга – практичне здійснення цього принципу за допомогою законів. В Україні відповідні законодавчі документи укладено, але на практиці втілювати принцип

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка
приурочена до Міжнародного дня толерантності**

22 листопада 2024 року

Редакційна колегія:

– голова редакційної колегії – професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, докторка філософських наук, професорка Тетяна Кононенко;

членіні редакційної колегії:

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Тетяна Огаренко;

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Оксана Черноус.